

1: 75 000

EE LV

VEETURISMI KAART

ÜDENSTÜRISMA KARTE

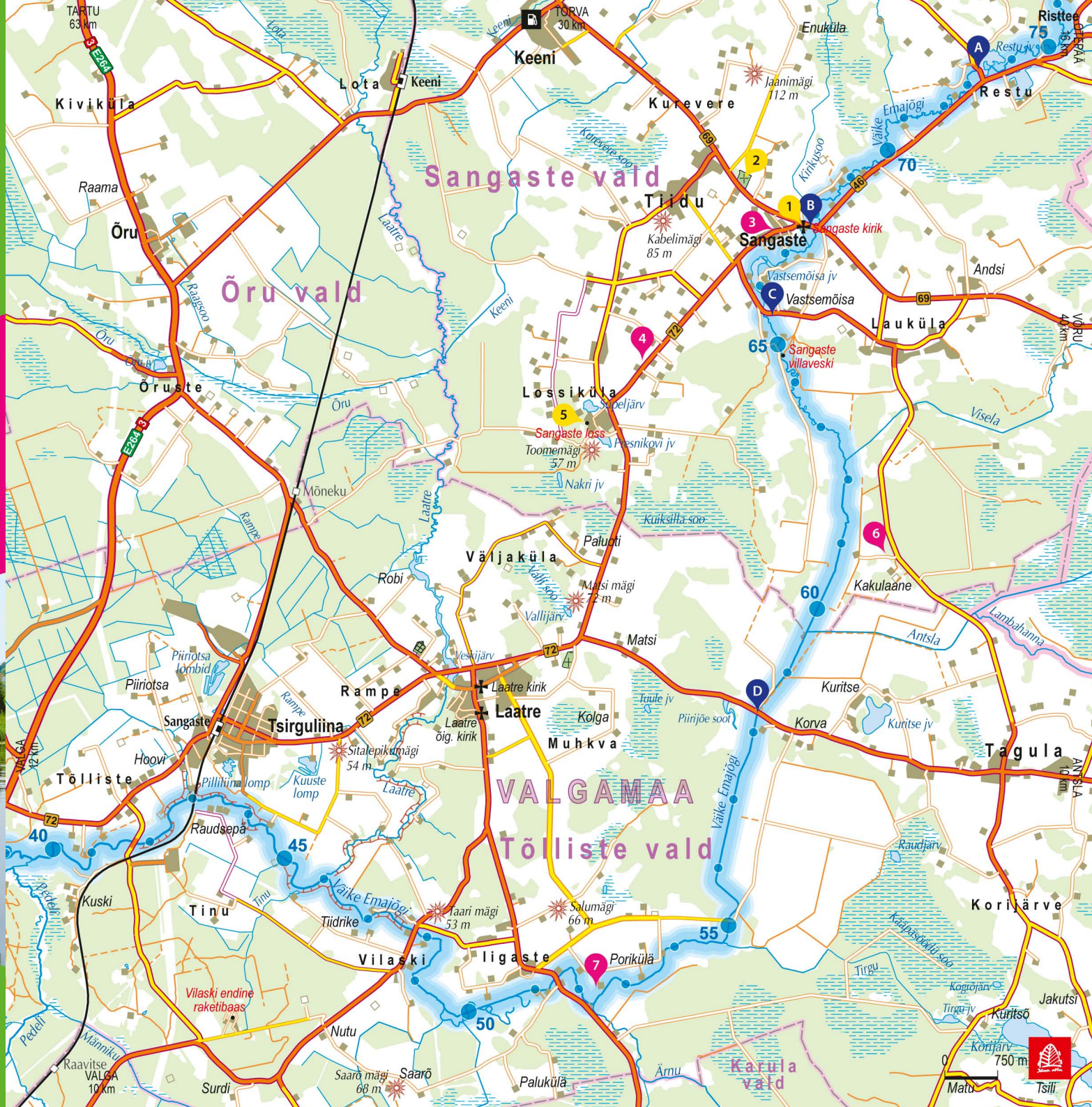
72,9 KM PAADIGA AR LAIVU

4 MARSRUUTI MARSRUUTI

Eesti / Igaunija Väike Emajõgi

Seikle veel

www.seikleveel.ee
www.upesoga.lv

A Restu Vesiveski
LV / Restu üdensdzimavas

1 Sangaste kirik
Sangaste kirik on rajatud ilmselt 13 saj kihelkonna (Theal) kirikuna. Asjatundjate arvamust mööda on ta vaatamata hävingutele ja ümberehitustele säilitanud omaaegse põhiplaani.

LV / Sangastes baznica
Domajams, ka Sangastes baznica ir celta 13. gadsimtā. Lietpratēji uzskata, ka, neraugoties uz postījumiem un pārbūvēm, tajā ir saglabājies kādreizējais plānojums.

2 Sangaste kalmistu
Tuntuinimestest on siia maetud meditsiinidoktor Peeter Hellat, Eesti metsakasvatāja Herbert Raap, "Sangaste" rukki aretaja krahv Fr. G. M. von Berg. Krahv Bergi hauale külvatakse igal sügisel peotäis "Sangaste" rukist. Siin on ka säilinud tänaseni Keeni ja Kuigatsi mõisnike perekonnakablid.

LV / Sangastes kapsēta
No pazistamiem cilvēkiem šeit ir apbediti: medicīnas doktors Pēteris Hellats, mežkopis Herberts Rāps, Sangastes rudzu selekcionārs grāfs F. G. M. fon Bergs. Katru rudeni uz grāfa Berga kapa iesēj sauju Sangastes rudzu. Līdz mūsdienām šeit saglabājusās arī Kēnes un Kuigatsi muižnieku ģimeņu kapličas.

3 SANGASTE RUKKIMAJA JA RUKKIRESTORAN
+372 523 7637, www.rukkimaja.ee

LV / Sangastes "Rudzu māja" un "Rudzu restorāns"

C Tiesli vesiveski, veskipais, kalapāas, elektrijaam
LV / Tiesli üdensdzirnava, dzirnavu aizsprosts, zivju ceļš, elektrostacija

4 KIVIMAA TALU
+372 569 85696, www.kivimaa.ee

LV / Kivimā lauku mājās
5 SANGASTE LOSS, HOTELL JA HOSTEL
www.sangasteloss.com

Sangaste loss esindab ühte Lõuna-Eesti 21st

avastamisväärt paigast, mis on tähistatud National Geographicu kollase aknaga. Sangaste loss ja mõisapark on loodud kuulsalt Inglismaa Windsor lossi järgi. Lossi uhked saalid, arhitektuur ja ajalugu võimaldavad lossis pidada suurejoonelisi pulki, koosviibimisi või ööbida ehtsas lossitoas. Lossi restoran pakub kohalikku toitu ja Sangaste rukkist toodetud ehtsat rukkiviina.

LV / Sangastes pils, viesnīca un hostelis
Sangastes pils ir viena no 21 Dienvidriigunija atklāšanas vērtīgām vietām, kas ir atzīmēta ar National Geographic dzelteno logu. Sangastes pils un muižas parks ir veidoti pēc slavenās Vindzoras pils parauga Anglijā. Pils lepņās zāles, arhitektūra un vēsture ļauj pili švinēt plaša vēriena kāzas un viesības vai nakšņot istas pils istabā. Pils restorāns piedāvā vietējo ēdienu un no Sangastes ruddiem ražotu istu rudzu degvīnu.

6 KAKULAANE TURISMITALU
+372 53505056, www.kakulaane.eu

D Sild Sangaste–Antsla teel
LV / Sangastes–Antslas lielceļa tilts

7 KALDA TURISMITALU
+372 5559 4476, www.kaldatalu.ee

LV / Kaldas tūrisma sēta

Teenusepakujad / Laivu noma
C Kanuu / Kanoes
K Süst / Kajaks
R Ujuvarv / Pontonu plosts

Ahja Matkad OÜ C
+372 5836 9804, www.ahjamatkad.ee

Meie Liigume CKK
+372 503 2748, www.meieliigume.ee

Parvesaun.ee
+372 5278622, www.parvesaun.ee

Parvsau. LV / Prāmja saunas ire.

Toonus Pluss Outdoor Adventure Club C
+372 505 5702, www.toonuspluss.ee

Veetee OÜ CKR
+372 506 0987, www.veetee.ee

Viraaž Sports Club C
+372 512 7219, www.viraaž.ee

Vortsjärve SA
+372 518 6346, www.vortsjarv.ee
Sõidud ajaloolise kalepurjekaga.
LV / Buru laivu noma un izbraucieni.

Soovitused looduses liikujale!

• Prūgi pane prüglkasti või võta endaga kaasa. • Igaüheõiguste kohaselt võid looduses vabalt liikuda jalgsi, jalgrattal, suuskadega, paadiga või ratsa päikesetõusust päikeseloojanguni kõiki de maaomanike maadel, kui sellega ei tekitata kahju maaomanikule. • Avaliku veekogu veeteed on liikluseks ja kaldale randumiseks ning kallastajale pääsemiseks lubatud kõigile. Kallasraja laius on laevatatavatel veekogudel 10 meetrit ning teistel veekogudel 4 meetrit. • Lühiajaline viibimine maastikel puhkamiseks, päevitamiseks, suplemiseks, loodusandide korjamiseks, kalastamiseks, paadi ankurdamiseks või randumiseks on lubatud samades kohtades ning tingimustel kui maastikel liikumise. Pikemaks ajaks peatumiseks on vaja maaomaniku luba, v.a kui kasutatakse tähistatud ja ettevalmistatud telkimis- ja lõkkekohti. • Lõket ei tohi teha turvapinnasele, maavidele ega ka rannalivalde, loata võib teha matkapiilidil, kus tuli asub maast kõrgemal. Lõke peab olema ohutu ning lahkimisel tuleb veenduda, et tuli on summutatud ja söed lõplikult kustunud. • Avalikuks kasutamiseks määratud veekogul võib kalastada ühe lihtkäsioõega. Teiste kalapüügi vahenditega on kalastamine lubatud vaid kalastajakaardiga ning seadusega sätestatud korras. Kalastuskaardi ja harrastuspüügiloõuse saad taotleda www.pilet.ee. • Maastikul liikuja peab vältima metsloomade ja lindude häirimist, seda eriti nende sigimise ja pesitsuspaikades. Veekogudel ei ole lubatud sõita kalade kudemis- ja lindude pesitsemise paikadesse.

Svarigi zinät!
• Atkritumus lieciēt tikai atkritumu kastē vai nemiet sev līdzī. • Ikvienš dabā var brīvi pārvietoties no saullekta līdz saulrietam uz jebkura zemes īpašnieka zemes, ja ar to netiek nodarīti zaudējumi zemes īpašniekam. Tiesības ir ierobežotas dabas rezervātos un dabas liegumos, māju pagalmos un stādījumos. • Publisku ūdenskrātuvju ūdensceļu lietošana kustībai un piestāšanai pie krasta, kā arī izkāpnai krastā ir atļauta visiem. Tāvas joslas platums kuģojamās ūdenstilpnēs ir 10 m, citās ūdenstilpnēs – 4 metri. • Išlaicīgi atpūsties, lai saulotos, peldētos, vāktu dabas veltes, zvejotu, noenkurotu laivu vai pietautavots krastā, ir atļauts tajās pašās vietās un ar tādēim pašiem nosacījumiem kā pārvietojoties apvidū. Lai uzturētos ilgāku laiku, ir nepieciešama zemes īpašnieka atļauja. Ja tiek izmantotas apzīmētas un sagatavotas telšu un ugunsкура vietas, atļauja nav nepieciešama. • Ugunsкура nedrīkst veidot uz kūdrainas augsnes, laukakmeņiem, kā arī uz piekrastes smiltīm, bez atļaujas atklāta liesma drīkst būt ceļojumu piltinās. Kā ugunsкура materiālu mežā var salāsīt pabiras. Ugunsкура ir jābūt drošam, un aizējot tam jābūt pilnībā nodzēstam. • Ūdenstilpnē, kas ir paredzēta publiskai lietošanai, var zvejot ar parastu maksķeri. Kerot zivis ar citiem zvejas rīkiem, ir nepieciešama maksķernieka karte. Pietiekities www.pilet.ee. • Personai, kas pārvietojas apvidū, ir jāizvairās no meža dzīvnieku un putnu traucēšanas, jo īpaši to vairošanās un ligzdošanas vietās. Ūdenstilpnēs nav atļauts doties uz zivju nārstošanas un putnu ligzdošanas vietām.

Legend / Apzīmējumi

vahemaa veekoguni	attālums līdz upei
hotell, ksilalimestaja	viesnīca, viesu māja
talv, puhkemaja	jauniesu mitne
kāmping	lauku māja
puhkekoht	kempings
parkla	atpūtas vieta
voodikohtade arv	stāvvietu
saun	gultasvietu skaits
toitlustus	ēdināšana
telkimiskohad	telšu vietas
spordivāljakud	sporta laukumi
paadi rent	laivu noma
tasuta	par brīvu
tasuline	maksas
pikniku laud, pink	piknika galdi, soli
lõkkekoht	ugunsкура vieta
kuivtualett	sausā tualete
joogivesi	dzeramais ūdens
eleker	elektrība
varjuladne	nojumne
pood	veikals
bensiinjāam	degvielas uzpildes stacija
kohvik	kafejnīca
jalakājāte sild	gājēju tilts
vesiveski	ūdensdzirnava
kārestik	krāces
vaatamisvārsusud	apskates vietas
turismiteenusud	tūrisma pakalpojumi
joele juurdepāas	pieejas punkti upei
marsruuti jārvedes	marsruuti pa ezeriem
kaugus, km	attālumi, km

Vāijaandja / Izdevējs: Valga County Development Agency / Valgas aprīnka Attīstības aģentūra, www.valgamaa.ee
Kartograafia / Kartogrāfija: OÜ Kaardikirjastus Jāņa sēta / SIA "Karšu izdevniecība Jāņa sēta"
Piltide autorit / Foto: S. Ausmees, meiliigume.ee

Turismiinfokeskused / Tūrisma informācijas centri:

Valga Kūlastuskeskus / Valgas apmeklētāju centrs
Kesk 11, 68203 Valga, +372 766 1699, www.valgamaa.ee, valga@visitestonia.com

Otepā TIK / Otepē TIC
Tartu mnt 1, 67404 Otepā, +372 766 1200, www.otepea.ee, otepea@visitestonia.com

Vortsjärve Kūlastuskeskus / Vortsjervu Apmeklētāju centrs
Rannu-Joesuu puhkeala, Vaibla kūla, Viljandimaa, +372 51 86 346, vortsjarv.ee, info@vortsjarv.ee

EE Väike Emajõgi, Lõuna-Eesti üks suuremaid jõgesid, asub kogu ulatuses Valga maakonna territooriumil. Algab Pühajärvest ja suubub Vortsjärve; pikkus 84 km, valgala 1364 ruutkilomeetrit, suurim lisajõgi Pedeli jõgi. Jõe lähtejärv on suur ja madal veekogu, mille pindala on 487,5 ha, keskmine sügavus 1–3 m. Jõe suue on 34 meetrit. Jõgi langeb 81 meetrit ehk 0,98 meetrit kilomeetri kohta.

Väike Emajõgi on Valga maakonna vetevõrgu peateljeks. Sangaste-Laatre nõos koondab jõgi endasse lehkivikualaist põhjast Laatre, idast Visula ja Sarapuu, kagust Karula (Ärnu) ja edelast Pedeli jõe ning vahetult enne suubumist Purtsi jõe veed, et need isis üheskoos Vortsjärve juhtida. Jõe ülemjooks on tormaka vooluga, aga vett on enamikul ajal aastast vähevõitu. Veerohkemaks muutub jõgi Sangaste-Laatre kandist alates kui temasse suubuvad mitmed lisajõed ja ta voolab edasi Valga nõos. Tõlliste kohalt on ta Eesti suuremate jõgede sarnane, olles siiski suhteliselt kitsas ja kääniline. Viimased 30 km on jõgi piisavalt lai ja sügav paatidega sõitmiseks, kuid vool on aeglane. Pikasillal, suubumiskohas Vortsjärve, on jõe ja järve vahelist pilri raske määrata, sest Vortsjärve lõunaots on kitsas ja kujutab endast Väike Emajõe jätku. Jõe laevadega pääseb mööda Väike Emajõe suudmest ülespoole 10–15 km, Vortsjärve kõrge veeseisu korral kaugemalegi. Kevadise lumesulamise tagajärjel tekib jões suures, mis võib veetasel tõsta 2–3 meetrit, ujutades üle luhad. Olenevalt suvistest sademetest hulgast kõigub jões veetase, olles oma suvises madalamas punktis juunist septembrini. Sügisvihmade saabudes hakkab veetase jälle tõusma, saavutades haripunkti novembris. Talvine madalseis kestab tavaliselt jaanuarist märtsini. Väike Emajõe veetaseme kõikumised on otseselt seotud sademete hulgaga ja lume sulamisega Otepää ja Karula kõrgustikel. Teada on 23 kalaliigi esinemine Väike Emajões.

• Rahuliku vooluga jõgi – väga hea algajatae jaoks.
• Kevadisel kõrgvee-perioodil võimalik matka alustada Restu vesiveski juures.
• Madalvee-hooajal, suvisel perioodil, tuleks valida matkamiseks jõe ülemjooksuala algusega kõige varem Sangaste-Antsla tee silla juures.
• Jõgi on kitsas kuni Sooru sillani, sealt edasi muutub laiemaks ning sobib hästi süstamatkadeks.
• Hummulist alates kuni Vortsjärveni on jõgi sobilik sõitmiseks ka suuremate paatidega.

• Riigimetsa Majandamise Keskus, Raavitsa kūla, Karula vald, 68112 Valga maakond, +372 513 0147
• Keskkonnaamet, Valga kontor: Kesk 12, 68203 Valga, +372 680 7901
• Vides aģentūras Valgas nodala: Kesk 12, 68203 Valga, +372 680 7901; Otepā nodala: Kolga tee 28, 67305 Otepā, +372 766 9290

• Upei ir mierīgs tecējums – tā īpaši piemērota iesācējiem.
• Pavasara palu laikā braucieni var sākt pie Restu ūdensdzirnāvām
• Sasajā sezonā un vasaras periodā braucieniem jāizvēlas upes augštecē posms ne augstāk par Sangastes–Antslas ceļa tiltu
• Upe ir saura līdz Soru tiltam, tālāk tā kļūst plataka un ir piemērota braukšanai ar kajaku.
• No Hummulist līdz Vortsjervam upe ir piemērota braukšanai arī ar lielākam laivām.

LV Mazā Emajegi, viena no Dienvidriigunija lielākajām upēm, visā garumā atrodas Valgas aprīnka teritorijā. Tā iztek no Pihajervu ezera un ietek Vortsjervu ezerā; garums 84 km, sateces baseins 1364 km², lielākā pieteka Pedele. Upes noteces ezers ir liela un sekla ūdenstilpne, kuras platība ir 487,5 ha, vidējais dziļums 1,3 m. Upes kritums ir 81 m jeb 0,98 m/km. Mazā Emajegi ir Valgas aprīnka ūdensceļu tilka centrālā ass. Sangastes-Lātres ieleja upe kā vēdekli savāc sevi Lātri no ziemeļiem, Vizulu un Sarapū no austrumiem, Karulu (Ärnu) no dienvidaustrumiem, Pedeli no dienvidrietumiem un tieši pirms ietekas – Purtsi upes ūdenus, lai kopā tos aizvadītu uz Vortsjervu. Augštecē upes plūdums ir trausksmais, taču ūdens gada lielākajā daļā ir pamaz. Ūdenim bagātāka upe kļūst pie Sangastes-Lātres, kad tajā ietek vairākas pietekas un tā plūst tālāk pa Valgas ieleju. Pie Tõllistes upe ir lidzīga citām Igaunijas lielākajām upēm, tajā pašā laikā būdama salīdzinoši šaura un likumaina. Pēdējos 30 km upe ir pietiekami plata un dziļa, lai brauktu ar laivām, taču straume ir lēna. Pikasillā, pie upes ietekas Vortsjervā, ir grūti noteikt robežu starp upe un ezeru, jo Vortsjervu dienvidu gals ir šaurs un izskatās kā Mazās Emajegi turpinājums. Ar upes laivām pa Mazo Emajegi uz augšu, sākot no ietekas, var brukt 10–15 km, bet tālāk, ja Vortsjervā ir augsts ūdens līmenis. Pavasara ledus kušanas rezultātā upē sakas palu, kas, pārlūdinot palienes, par 2–3 m paceļ ūdens līmeni. Olenevalt suvistest sademete hulgast kõigub jões veetase, olles oma suvises madalamas punktis juunist septembrini. Sügisvihmade saabudes hakkab veetase jälle tõusma, saavutades haripunkti novembris. Talvine madalseis kestab tavaliselt jaanuarist märtsini. Väike Emajõe veetaseme kõikumised on otseselt seotud sademete hulgaga ja lume sulamisega Otepää ja Karula kõrgustikel. Teada on 23 kalaliigi esinemine Väike Emajões.

• Upei ir mierīgs tecējums – tā īpaši piemērota iesācējiem.
• Pavasara palu laikā braucieni var sākt pie Restu ūdensdzirnāvām
• Sasajā sezonā un vasaras periodā braucieniem jāizvēlas upes augštecē posms ne augstāk par Sangastes–Antslas ceļa tiltu
• Upe ir saura līdz Soru tiltam, tālāk tā kļūst plataka un ir piemērota braukšanai ar kajaku.
• No Hummulist līdz Vortsjervam upe ir piemērota braukšanai arī ar lielākam laivām.

• Upei ir mierīgs tecējums – tā īpaši piemērota iesācējiem.
• Pavasara palu laikā braucieni var sākt pie Restu ūdensdzirnāvām
• Sasajā sezonā un vasaras periodā braucieniem jāizvēlas upes augštecē posms ne augstāk par Sangastes–Antslas ceļa tiltu
• Upe ir saura līdz Soru tiltam, tālāk tā kļūst plataka un ir piemērota braukšanai ar kajaku.
• No Hummulist līdz Vortsjervam upe ir piemērota braukšanai arī ar lielākam laivām.

• Upei ir mierīgs tecējums – tā īpaši piemērota iesācējiem.
• Pavasara palu laikā braucieni var sākt pie Restu ūdensdzirnāvām
• Sasajā sezonā un vasaras periodā braucieniem jāizvēlas upes augštecē posms ne augstāk par Sangastes–Antslas ceļa tiltu
• Upe ir saura līdz Soru tiltam, tālāk tā kļūst plataka un ir piemērota braukšanai ar kajaku.
• No Hummulist līdz Vortsjervam upe ir piemērota braukšanai arī ar lielākam laivām.

• Upei ir mierīgs tecējums – tā īpaši piemērota iesācējiem.
• Pavasara palu laikā braucieni var sākt pie Restu ūdensdzirnāvām
• Sasajā sezonā un vasaras periodā braucieniem jāizvēlas upes augštecē posms ne augstāk par Sangastes–Antslas ceļa tiltu
• Upe ir saura līdz Soru tiltam, tālāk tā kļūst plataka un ir piemērota braukšanai ar kajaku.
• No Hummulist līdz Vortsjervam upe ir piemērota braukšanai arī ar lielākam laivām.

